

**Stichting Nieuwe Nobelaer
gevestigd te Etten-Leur**

**Rapport inzake de jaarrekening 1 juli 2016 tot en
met 30 juni 2017**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	2
1.2 Algemeen	3
2. BESTUURSVERSLAG	4
3. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
3.1 Geconsolideerde balans per 30 juni 2017	13
3.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2016 tot en met 30-6-2017	15
3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1-7-2016 tot en met 30-6-2017	16
3.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	17
3.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 30 juni 2017	22
3.6 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2016 tot en met 30-6-2017	27
4. ENKELVOUDIGE JAARREKENING	
4.1 Enkelvoudige balans per 30 juni 2017	29
4.2 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2016 tot en met 30-6-2017	31
4.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening	32
4.4 Toelichting op de enkelvoudige balans per 30 juni 2017	33
4.5 Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2016 tot en met 30-6-2017	35
5. OVERIGE GEGEVENS	36

- Accountancy
- Audit & Assurance
- Tax
- Corporate Finance

Stichting Nieuwe Nobelaer
T.a.v. mevrouw H.W.G. Vliegenthart
en Raad van Toezicht
Anna van Berchemlaan 2
4872 XE ETTEN-LEUR

Breda, 16 november 2017

1.1 OPDRACHT

Wij hebben de opdracht om bij de jaarrekening van Stichting Nieuwe Nobelaer een controleverklaring te verstrekken. Deze verklaring is opgenomen in de overige gegevens. Het betreft hier een controleverklaring.

1.2 ALGEMEEN

OPRICHTING VENNOOTSCHAP

Blijkens de akte d.d. 1 januari 2010 werd Stichting Nieuwe Nobelaer per genoemde datum opgericht.

ACTIVITEITEN

De activiteiten van Stichting Nieuwe Nobelaer omvatten een aantal activiteiten op het gebied van cultuur, zoals theater, kunsteducatie (muziek, dans, drama, beeldend), bibliotheek, speel-o-theek en poppodium. In de bibliotheek is tevens een VVV-agentschap ondergebracht.

Daarnaast exploiteert Stichting Nieuwe Nobelaer een horeca- en congrescentrum, waar zowel bijeenkomsten en evenementen van sociaal, cultureel en maatschappelijke achtergrond plaatsvinden en activiteiten met een meer commerciële inslag.

VASTSTELLING JAARREKENING

De jaarrekening 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2016 is vastgesteld. Het nettoresultaat na belastingen over het boekjaar 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2016 bedroeg € 425.425.

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

ESJ Audit & Assurance B.V.

J.M. Schouls
Registeraccountant

2. BESTUURSVERSLAG

Jaarrekening 16/17

Hierbij treft u het jaarverslag 2016-2017 aan. Het document bestaat uit de volgende onderdelen:

A. Algemeen

A.1. Bestuursverslag

A.2. Verantwoording van de Raad van Toezicht

A.3. Verantwoording naar aanleiding van de prestatieindicatoren uit de subsidieovereenkomst met de gemeente Etten-Leur

B. Jaarrekening 2016-2017

C. Overige gegevens

A.1. Bestuursverslag

Doelstelling/mission statement

Visie -en daaruit afgeleid de doelstelling van cultuurcentrum Nieuwe Nobelaer- is om alle inwoners van Etten-Leur toegang tot informatie, kennis, kunst en cultuur te bieden. Dit doet Nieuwe Nobelaer door bestaande initiatieven te stimuleren, kruisbestuivingen tussen de disciplines te faciliteren en aandacht te hebben voor alle leeftijdsgroepen. Zo wordt gestreefd naar toegankelijkheid in aanbod, prijs, dienstverlening, entourage en ondersteuning. De uitleenfunctie, kunsteducatiefunctie, podiumfunctie en de sociaal-culturele functie zijn de kerndisciplines. (meerjarenbeleidsplan 2016-2019)

Terugblik

Na de herstructurering begin 2016 (een reorganisatie die leidde tot een structurele bezuiniging van €500K, de verkoop van het pand aan de gemeente Etten-Leur met een passende kostprijsdekkende huur tot gevolg en de reductie van de vierkante meters nieuwbouw met 1000 m2) heeft het seizoen 2016/2017 in het teken gestaan van het hervinden van het evenwicht. Dat gold niet alleen voor de medewerkers van Nieuwe Nobelaer maar zeker ook voor het vinden van nieuw evenwicht binnen de diverse disciplines die in Nieuwe Nobelaer (podiumkunsten, kunsteducatie, bibliotheek en sociaal/culturele en commerciële evenementen) onder één dak en één bestuur te vinden zijn. Dat evenwicht is inmiddels hervonden.

Meerjarenbegroting

Samen met de gemeente Etten-Leur is een meerjarenbegroting opgesteld voor de resterende jaren in de oudbouw. Uit deze meerjarenbegroting is de begroting 2016-2017 gedestilleerd. Deze begroting sloot af met een positief saldo van €478K. Al halfweg het boekjaar bleek dat de begrootte omzetverwachting (met name op horeca, commerciële evenementen en kunsteducatie) te ambitieus en rooskleurig was ingeschat. De geprognoseerde bezuiniging op kosten kon wel worden gerealiseerd. Halverwege het seizoen is de begroting licht bijgesteld naar beneden.

Tegenvallende omzet op horeca/commerciële evenementen

Sinds seizoen 2013/2014 heeft Nieuwe Nobelaer te maken met een forse daling van de commerciële evenementen en bijbehorende omzet. Analyse leert dat het vrijwel onmogelijk blijkt om de soepele afspraken, die in het verleden golden omtrent zaalverhuur en horeca, om te buigen naar marktconforme prijzen. Het feit dat de oudbouw minimaal onderhouden wordt (en daarmee weinig aantrekkelijk is voor zakelijke klanten), er afscheid is genomen van de eigen kok tijdens de reorganisatie in 2016 (een noodzakelijke maatregel op financieel gebied maar voor veel huurders een groot verlies) en er in feite geen 'natuurlijk' moment is om de prijzen te verhogen, maakt dat de omzetverwachting voor commerciële evenementen en horeca voor de komende jaren in de oudbouw en de nieuwbouw bijgesteld moet worden. De nieuwbouw immers bestaat uit een aanzienlijk kleiner aantal vierkante meters ten opzichte van de oudbouw, maar ook ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp (<1000 m2).

Tegenvallende omzet op kunsteducatie

Kunsteducatie opbrengsten staan al jaren onder druk, zowel lokaal in Etten-Leur als op landelijk niveau. In seizoen 2016-2017 was heel duidelijk een daling zichtbaar in het leerlingenaantal. Deze daling heeft rechtstreeks effect op de opbrengst van met name muziekeducatie, omdat de docenten van deze discipline een dienstverband hebben met Nieuwe Nobelaer. Er was in seizoen 2016-2017 voor een aantal muziekgenres sprake van leegstand, dat wil zeggen dat de docent van betreffend instrument wel betaald wordt, maar er geen inkomsten uit lessen tegenover staan.

Financiële resultaten

De staat van baten en lasten van Nieuwe Nobelaer sluit af met een positief resultaat van €317K. Dit bedrag zal toegevoegd worden aan de algemene reserve en komt ten gunste van het eigen vermogen, dat van €316K negatief naar €1K positief gaat.

Het positieve exploitatieresultaat is gerealiseerd door een verdere stijging van het theaterbezoek, voortdurende bezuinigingen op het gebied van bedrijfsvoering en doorzetten van het “hand op de knip” beleid. Onderhoud wordt zo minimaal mogelijk gepleegd aan de oudbouw; ontstane vacatures worden, indien mogelijk en met het oog op gewijzigde bedrijfsvoering in de nieuwbouw, niet opnieuw ingevuld.

De vermogens- en liquiditeitspositie

Bij de start van seizoen 2016-2017 betrof het eigen vermogen €-316K. Toevoeging aan de algemene reserve van het resultaat leidt tot een eigen vermogen op 30 juni 2017 van €1K positief. Hiermee voldoen wij aan de eis van de gemeente Etten-Leur dat Nieuwe Nobelaer bij de start van de nieuwbouw een positief eigen vermogen positie heeft.

Bedrijfsrisico's

Nieuwe Nobelaer is risicobewust. Het toezicht houdend orgaan (de Raad van Toezicht) wordt tijdig en volledig geïnformeerd over kansen en bedreigingen die invloed hebben op de te behalen doelstellingen. Risicomanagement is gericht op het beheersen van risico's. Voor risico's waar geen beheersmaatregelen voor zijn getroffen, hoopt Nieuwe Nobelaer de komende jaren een vermogen te kunnen opbouwen (het weerstandsvermogen).

Ontwikkeling/voortuitblik (kerndisciplines en nieuwbouw)

Kunsteducatie

De laatste jaren is het kunsteducatieaanbod van Nieuwe Nobelaer vrijwel constant gebleven. Met ingang van seizoen 17/18 wordt een nieuw aanbod gepresenteerd, toegesneden op de vraag in Etten-Leur. Het aanbod is breed verspreid onder Etten-Leurenaren. De directie heeft zich tot doel gesteld maximale promotie te verzorgen voor het kunsteducatie-aanbod, onder andere door de organisatie van een gratis cultuurweekend voor heel Etten-Leur. Het aanbod kunsteducatie heeft ook een prominente plek gekregen in de jaarbrochure. Wanneer deze inspanningen niet tot het gewenste resultaat leiden zal deeltijdontslag toegepast worden in seizoen 2017/2018.

Onderwijs op scholen

Nieuwe Nobelaer neemt zich voor de dienstverlening aan scholen te intensiveren en waar mogelijk uit te breiden onder andere door naast het primaire onderwijs ook het voortgezet onderwijs te betrekken.

Bibliotheek

Analoog aan de nieuwe bibliotheekwet (2015) neemt het aantal activiteiten in de bibliotheek fors toe. Minder collectie en meer connectie is in Nieuwe Nobelaer nadrukkelijk zichtbaar door een forse uitbreiding van het aantal gratis evenementen vanuit de bibliotheek (bijvoorbeeld door de opening van het taalhuis). De bibliotheek draait met een kleine groep vaste medewerkers aangevuld met een grote groep actieve vrijwilligers.

Podiumkunsten

Het podiumkunstenprogramma raakt steeds meer toegespitst op de achterban: de inwoners van Etten-Leur. Genres zijn terug van (soms jaren) weggeweest (musical, toneel) en het publiek is in opbouw. Continu worden de kwaliteit en de bezoekersaantallen gemonitord om het aanbod daarop bij te stellen.

Sociaal culturele evenementen

Nieuwe Nobelaer huisvest al jaren grote sociaal-culturele evenementen zoals sinterklaas en de herfstmarathon. De intentie is om daar in de oudbouw zeker nog 1 of 2 spraakmakende evenementen per jaar aan toe te voegen.

Commerciële evenementen

Uit een toerekening van de kosten van commerciële evenementen blijkt dat het gebouw van Nieuwe Nobelaer logistiek zeer onhandig in elkaar steekt waardoor forse personeelsinzet noodzakelijk is voor het welslagen van een evenement. In het pand is veel “loze” ruimte, die niet ingezet wordt voor het evenement maar wel schoongehouden, beveiligd en onderhouden moet worden. Daarnaast is gebleken dat het lastig is de zeer onrendabele prijsstructuur uit het verleden te doorbreken. De directie heeft er bewust voor gekozen om de commerciële evenementen niet actief meer te werven en daar de personeelsinzet op de afdeling evenementen op aan te passen.

Nieuwbouw

De nieuwbouw die voorzien is in 2019/2020 is het wenkend perspectief voor de medewerkers van Nieuwe Nobelaer; de bedrijfsvoering is erop geënt om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de nieuwe huisvesting en bedrijfsvoering. Bij de start van seizoen 16/17 is de architect gekozen die de nieuwe huisvesting ontwerpt. De directie van Nieuwe Nobelaer is nauw betrokken geweest bij deze selectie. Landelijke brancheontwikkelingen en lokale ontwikkelingen worden nauwkeurig gevolgd en geïmplementeerd in het ontwerp. Zo heeft de gemeenteraad van Etten-Leur in het najaar van 2016 ingestemd met een verzoek van Nieuwe Nobelaer tot uitbreiding van de stoelencapaciteit van de multifunctionele zaal in de nieuwbouw van 385 naar 500 stoelen.

In het najaar van 2017 wordt gestart met de selectie van de aannemer, ook daar is de directie van Nieuwe Nobelaer nauw bij betrokken.

Veel aandacht wordt besteed aan de consequenties van het nieuwe, compactere pand voor bedrijfsvoering en personeelsinzet. Daar is in de oudbouw al een start mee gemaakt. Zodat Nieuwe Nobelaer goed is voorbereid op de transitie naar de nieuwbouw eind 2019.

Productie van laagdrempelige evenementen

Nieuwe Nobelaer ontwikkelt zich steeds meer tot ‘cultuurcentrum zonder drempel’. Er worden vanuit de bibliotheek veel gratis evenementen georganiseerd (taalhuizen, peutervoorlezen, lezingen) en ook het podiumprogramma biedt laagdrempelige evenementen. Naast de goedbezochte kerstspecial en previewavond wordt daar in seizoen 2017-2018 een nieuw evenement aan toegevoegd: het Brabants Lach & Lied Festival.

Verantwoording

Begroting en jaarrekening worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht, conform een jaarplanning. Daarnaast worden kwartaalcijfers gedeeld, de directiedoelstellingen toegelicht en goedgekeurd en is de Raad van Toezicht nauw betrokken bij de ontwikkelingen rondom de nieuwbouw.

Tweejaarlijks wordt tijdens het bestuurlijk overleg met de subsidieverstrekker de bestuurder (wethouder, portefeuillehouder) bijgepraat over de ontwikkelingen. De gemeenteraad wordt twee keer per jaar uitgenodigd om kennis te nemen van de ontwikkelingen en elk kwartaal worden kengetallen en kwartaalcijfers vertrouwelijk op het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Samenwerking

Nieuwe Nobelaer werkt graag en veel samen met een grote diversiteit aan partners. Samenwerking is er tussen de disciplines onderling en met de gemeente (nieuwbouw, subsidiebeschikking). Voorts is er sprake van veelvuldige maatschappelijke samenwerking (regenboogvlag, jeugdcultuurfonds Brabant, verschillende stichtingen). Nieuwe Nobelaer verzorgt cultuuronderwijs op alle lagere scholen in Etten-Leur, ook daar is sprake van een nauwe samenwerking. Ten slotte wordt samenwerking gezocht met theaters, bibliotheken en kunstencentra in de regio en waar mogelijk met cultuurcentra in Nederland.

Klankbordgroepen

Nieuwe Nobelaer betreft de inwoners van Etten-Leur graag bij haar organisatie. Zo zijn er sinds 2016 twee klankbordgroepen actief: de klankbordgroep programmering, die de directie adviseert over het podiumprogramma, en de klankbordgroep 'Ziel in het gebouw' met inwoners uit Etten-Leur die meedenken over de inrichting en sfeer van de nieuwbouw.

Kinderen en jongeren

Heel nadrukkelijk worden kinderen en jongeren bij het cultuurcentrum betrokken. Zo werd in 2016-2017 een wedstrijd onder de basisscholen uitgeschreven om een eyecatcher te ontwerpen bij de nieuwbouw, worden jaarlijks twee kinderen geselecteerd uit de voorleeswedstrijden die een jaar lang de voorleesambassadeurs zijn van Nieuwe Nobelaer en werd in 2016-2017 samengewerkt met het Radius College om jongeren de kans te geven betrokken te zijn bij het bouwproces.

Begroting 2017-2018

De begroting 2017-2018 sluit af met een positief saldo van € 260.500. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan het eigen vermogen waardoor Nieuwe Nobelaer een weerstandvermogen weet op te bouwen in de komende jaren tot aan de nieuwbouw.

Subsidiebeschikking

Voor de periode 2014-2018 geldt een subsidiebeschikking van de gemeente Etten-Leur. Bij de start van seizoen 2017-2018 zijn de besprekingen gestart over een beschikking voor de periode daarna, opnieuw voor 4 jaren. De prestatieindicatoren zijn onderwerp van gesprek tijdens een klankbordroep van de gemeenteraad begin oktober en daar door de directie gepresenteerd. In de maand december vergadert de gemeenteraad over de subsidieaanvraag die eind oktober 2017 wordt ingediend, om daarover naar verwachting op 18 december 2017 een besluit te nemen.

A.2. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vervult bij Nieuwe Nobelaer de functie van toezichthouder. Vooraf over de plannen, gedurende het jaar over de voortgang en achteraf over de resultaten. Zij houdt daarmee toezicht op de directeur-bestuurder. Tevens heeft de Raad een stimulerende en adviserende functie richting bestuurder. Zij onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur

Na het roerige jaar 2015/2016: reorganisatie, verkoop pand en start proces nieuwbouw kon in het jaar 2016/2017 meer aandacht worden besteed aan de opbouw en optimalisering van de organisatie. Meer dan voorheen werd er gebouwd aan de goede relatie met de gemeente: gemeenteraad, B&W, portefeuillehouder en medewerkers gemeente. Er was een presentatie aan de gemeenteraad op 12 december 2016 en op 24 mei 2017.

De resultaten ontwikkelden zich zeer positief: een aanmerkelijk positief resultaat met als gevolg dat het eigen vermogen aanzienlijk verbeterde. De onderdelen educatie en sales liepen nog achter bij de verwachtingen, de bibliotheek en het theater boekten prima resultaten. De accountant meldde zijn tevredenheid over de voortgang binnen de financiële organisatie, de jaarrekening werd door de RvT goedgekeurd. Dat gold eveneens voor de begroting en de directiedoelstellingen. Door de RvT werd het contract met de accountant voor een jaar verlengd. De RvT werd 3 maal bijgepraat door de respectievelijke hoofden evenementen, educatie en marketing over hun afdeling.

Met betrekking tot de komende nieuwbouw werd de RvT elke vergadering op de hoogte gehouden over de voortgang. Speciale aandacht werd besteed aan de capaciteit van de grote zaal, het advies van de directeur-bestuurder om de capaciteit van de zaal te vergroten leidde uiteindelijk tot een verhoging van het aantal stoelen. Bijzonder is de invloed van buitenaf: eyecatcherproject door leerlingen basisscholen, invloed van medewerkers, een burgerpanel over de inrichting en een bijdrage van leerlingen van het Radius College.

In het voorjaar van 2017 deed zich een zeer vervelend incident met de trekkenwand voor dat door de directeur-bestuurder bekwaam werd opgelost.

Onder andere bij de certificering van de bibliotheek, cultuurweekend, opening Taalhuis en de presentatie van de nieuwe brochure verschenen in de lokale pers uitgebreide artikelen over Nieuwe Nobelaer. Hieruit blijkt dat Nieuwe Nobelaer werk maakt van haar maatschappelijk toegevoegde waarde en zichtbaarheid.

Vertegenwoordigers uit de Raad van Toezicht spraken met de OR over de gang van zaken, hieruit bleek vooral een grote mate van vertrouwen.

De RvT vergaderde 6x. Wat de samenstelling van de Raad van Toezicht betreft werd een vacature opengesteld en in februari werd mevrouw drs. Emmy Bluemink-Bakx benoemd als lid. Tiny van Beers en Frank Franssen werden herbenoemd voor een periode van 3 jaar. Personele mutaties in de staf werden door de directeur-bestuurder met de RvT gedeeld en diens arbeidsovereenkomst werd naar een overeenkomst voor onbepaalde tijd omgezet.

Samenstelling Raad van Toezicht

De heer J. van Brummen, voorzitter RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
voorzitter Stichting Kunst aan de A50, Tilburg (onbezoldigd);
voorzitter Stichting Zuidelijk Historisch Contact, Breda (onbezoldigd);
voorzitter van de Externe Commissie Personeel van Novadic Kentron (onbezoldigd);
vice voorzitter ORTS (onbezoldigd).

Drs. A.M.H.M. Rijnen, vice voorzitter RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
voorzitter bestuur van de Stichting Huis der Kunsten Breda/PodiumBloos (onbezoldigd) (tot 01-07-'17);
bestuursadviseur en lid klachtencommissie Volkuniversiteit Breda (onbezoldigd).

Mr. F.G.G. Franssen, secretaris RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
senior Expert Personenschade bij Cunningham Lindsey Nederland B.V. (bezoldigd);

M.W. van Beers, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
Penningmeester Stichting GRIP (onbezoldigd).

S. van den Berge, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
bestuurslid stichting ABC (onbezoldigd);
voorzitter Ondernemingsraad ROC West-Brabant (bezoldigd);
netwerkdocent Kellebeek College (bezoldigd);
lid Raad van Advies Stichting Leer Zelf Online (onbezoldigd).

Drs. W.C.J. Bluemink-Bakx, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
Adjunct directeur Avans Hogeschool (bezoldigd);
lid O&O (onbezoldigd).

Rooster van aftreden

2018	S. van den Berge
2019	Drs. A.M.H.M. Rijnen en J. van Brummen
2020	Drs. W.C.J. Bluemink-Bakx

A.3. Verantwoording van de prestatieindicatoren uit de subsidieovereenkomst

Inleiding

De lopende subsidieovereenkomst met de gemeente Etten-Leur (2014-2018) beschrijft prestatieindicatoren voor de informatie/uitleenfunctie, kunst- en cultuureducatie, theater en de sociaal-culturele functie. In de praktijk blijkt dat de sociaal culturele activiteiten als een rode draad door de andere activiteiten lopen. Daarom zijn de sociaal culturele activiteiten zowel verantwoord onder bibliotheek (uitleen), als theater en kunsteducatie. In de subsidiebeschikking is opgenomen dat Nieuwe Nobelaer een laagdrempelige ontmoetingsplaats moet zijn voor de inwoners van Etten-Leur ongeacht leeftijd, achtergrond en interesse. Verder is de opdracht dat er (gezamenlijke) activiteiten met en door organisaties en instellingen in Etten-Leur worden georganiseerd, zoals sociale, maatschappelijke, culturele en sportactiviteiten.

Voorts is het, sinds het vaststellen van de subsidiebeschikking, duidelijk geworden dat de dienstverlening aan het onderwijs zowel landelijk als in Etten-Leur een stijgende lijn vertoont. Ook binnen Nieuwe Nobelaer vormt dit een wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Er is sprake van verschuiving en overlap van activiteiten en dienstverlening tussen kunsteducatie en bibliotheek (leesbevordering) binnen Nieuwe Nobelaer en het onderwijs in Etten-Leur en de regio. Het onderdeel onderwijs is samen met de discipline kunsteducatie verantwoord.

a. Informatie-/uitleenfunctie (bibliotheek)

Maatschappelijk effect:

Beoogde maatschappelijke effecten zijn een waardevolle bijdrage leveren aan het ontplooiën en ontwikkelen van kinderen en jongeren. Ieder in hun diverse leefmilieus; op school, in het gezin en in hun vrije tijd. Via de bibliotheek komen alle inwoners op een laagdrempelige manier in aanraking met diverse informatie(bronnen) en vormen van kunst en cultuur. Ook de bevordering van de sociale cohesie is een belangrijk effect. Informatie over kunst en cultuur en het bieden van een plek voor ontmoeting en debat worden bij Nieuwe Nobelaer breed aangeboden. Sinds de invoering van de nieuwe bibliotheekwet (2015) gaat de bibliotheek van Nieuwe Nobelaer steeds meer van collectie naar connectie en dat uit zich in een groeiend aantal activiteiten.

Landelijke ontwikkelingen:

De stichting Lezen monitort namens het ministerie van OC&W de landelijke ontwikkelingen rondom bibliotheken. Voor het jaar 2016 wordt stabilisatie van het ledenaantal gemeld en groei in het aantal uitgeleende boeken. Het landelijk gemiddelde is dat 22% van de bevolking gebruik maakt van de bibliotheek (jeugdleden, volwassen leden, instellingen en diversen). Het aantal volwassen leden daalt landelijk, het aantal jeugdleden stijgt.

Primaire prestatieindicatoren

- minimaal even goed scoren als het landelijk gemiddelde wat betreft het aantal leden van de bibliotheek;
- minimaal behoud aantal bezoekers;
- vertalen van de landelijke bibliotheekontwikkelingen naar de Etten-Leurse situatie;
- aansluiten van het aanbod bij de behoefte/vraag.

Nieuwe Nobelaer

Aantal leden

De landelijke ontwikkeling (stagnatie van het aantal leden, stijging van het aantal jeugdleden en daling van het aantal volwassen leden) is ook binnen Nieuwe Nobelaer zichtbaar. Het aantal jeugdleden (7.743) steeg met ongeveer 2% ten opzichte van het jaar daarvoor en het aantal volwassen leden (2.401) daalde met 8,5%.

Het totaal aantal abonnementen blijft stabiel schommelen rond de 10.200, ongeveer gelijk aan het landelijke percentage van 22% van de bevolking dat gebruik maakt van de bibliotheek. Het aantal speeltheek-abonnementen blijft stabiel op 188 leden per jaar.

Sociaal-culturele functie/hoogtepunten

De sociaal-culturele functie van de bibliotheek komt tot uitdrukking in de activiteiten die rondom lezen, leesplezier en leesbevordering worden georganiseerd. Vanaf seizoen 2016-2017 zijn activiteiten rond lezen weer zichtbaar in de jaaragenda van Nieuwe Nobelaer. Zo opende het taalhuis met taalcursussen, eenvoudige computervaardigheden en talige uurtjes voor de begeleiding van kinderen. Nieuwe Nobelaer speelt daarnaast een actieve rol in de week van de alfabetisering en in de alzheimerweek. Tevens organiseert Nieuwe Nobelaer peuter- en kleutervoorlezen en de finales van de voorleeswedstrijden op scholen. Hoogtepunt waren de organisatie van een regionaal congres rondom alfabetisering in 2016 en de opening van het taalhuis in mei 2017. Er werden 139 activiteiten georganiseerd vanuit de bibliotheek, voor seizoen 2017-2018 wordt een verdere stijging van het aantal activiteiten verwacht.

b. Podiumkunsten

Maatschappelijk effect

Het theateraanbod van Nieuwe Nobelaer kent een brede programmering waarmee zoveel mogelijk bezoekers worden bereikt. Daarnaast wordt het theater ingezet voor de facilitering van amateurkunst- en schoolvoorstellingen. Beoogde maatschappelijke effecten zijn de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en in hun vrije tijd, en alle inwoners komen op een laagdrempelige manier in aanraking met vormen van kunst en cultuur onder andere ter bevordering van de sociale cohesie.

Landelijke ontwikkelingen

De vereniging voor schouwburg- en concertgebouwdirecties presenteerde over 2015 een stijging van het aantal bezoekers aan podiumkunsten van 13% ten opzichte van 2014.

Primaire prestatie-indicatoren

- minimaal behouden aantal podiumactiviteiten en bezoekers
- aansluiten bij de behoefte/vraag

Nieuwe Nobelaer

Hoogtepunten

Het aanbod in seizoen 2016-2017 werd -in tegenstelling tot de jaren daarvoor, toen de programmering was uitbesteed aan het Chassé theater- door Nieuwe Nobelaer zelf samengesteld. Er waren meer professionele voorstellingen (62) dan het jaar daarvoor (45) en meer bezoekers (+59% stijging van het bezoekersaantal aan professionele voorstellingen, van 8.947 naar 14.233 bezoekers).

Het aantal amateurvoorstellingen daalde (20% minder voorstellingen, totaal 25 uitvoeringen) maar trok een groeiend aantal bezoekers (8%). Waar in seizoen 2015-2016 al een stijging van bezoekers aan amateur- en professionele voorstellingen zichtbaar was, zet deze stijging zich voort in seizoen 2016-2017. Het totale aantal bezoekers aan de podiumkunsten betrof in 2016-2017 20.000 bezoekers.

De nieuwe marketingstrategie die meer geënt is op zichtbaarheid van de organisatie (in tegenstelling tot de manier van werken daarvoor), draagt bij aan deze stijging. Een verdere stijging in bezoekersaantallen aan amateur- en professionele voorstellingen ligt in de lijn der verwachting. Hoogtepunten waren de door Nieuwe Nobelaer zelf geproduceerde voorstellingen (Previewavond en Kerstspectacel) de randprogrammering bij kindervoorstellingen die tot volle zalen leidde en de voorstellingen met grote namen die goed bezocht werden zoals Ali B, Intouchables en Guido Weijers.

Sociaal culturele functie

Het aantal sociaal culturele evenementen is stabiel gebleven; organisaties van activiteiten als carnaval, sinterklaas, de vierdaagse, de marathon, Max Mini, Onvermeidelijk, de nieuwjaarsreceptie en vele anderen kiezen Nieuwe Nobelaer als hun thuisbasis. Het aantal bezoekers aan deze activiteiten is gestegen met 7%.

c. Kunsteducatie/onderwijs

Maatschappelijk effect

Kunsteducatie wordt op een laagdrempelige manier, in samenwerking met het onderwijs, aangeboden opdat zoveel mogelijk kinderen en jongeren kennis maken met de actieve kunstbeleving. Beoogde maatschappelijke effecten zijn de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en in hun vrije tijd. Ook voor volwassenen is er een breed kunsteducatieaanbod. Alle inwoners worden zo op een laagdrempelige manier in aanraking gebracht met vormen van kunst en cultuur, waardoor onder andere de sociale cohesie wordt bevorderd.

Met een klein team van consultants en docenten bedient Nieuwe Nobelaer het onderwijs in Etten-Leur en de regio en draagt op professionele wijze bij aan de culturele vorming van zowel leerlingen als leerkrachten. Zo zijn er consultants die scholen begeleiden en inspireren met het vormgeven van het cultuurbeleidsplan. Daarnaast voeren de kunstvakdocenten professionele lessen uit in de klas.

Het podium van Nieuwe Nobelaer is de plek waar kwalitatieve en professionele voorstellingen spelen en die ruimte biedt voor uitvoering van schoolmusicals.

Iedere leerling uit Etten-Leur en Zundert komt op deze wijze in aanraking met muziek, theater, dans of beeldende kunst en krijgt zodoende gelijke kansen op kunst en cultuurniveau.

Landelijke ontwikkelingen

Het percentage van de bevolking in Nederland van zes jaar en ouder dat in de vrije tijd zelf iets kunstzinnigs of creatiefs doet, lijkt in de laatste 5 jaar te zijn gedaald. Dat is een constatering in de cultuurindex. De trend, een daling van kunstbeoefening van 14%, wordt voor een deel bepaald door het aantal leerlingen van gesubsidieerde centra voor de kunsten en muziekscholen dat de laatste jaren sterk terugliep. Het volgen van individuele muzieklessen door kinderen en volwassen vertoont landelijk een dalende lijn. Kunstencentra herpositioneren zich en bieden steeds meer groepslessen aan. Het veld van cultuureducatie en actieve cultuurparticipatie is in beweging, net als de maatschappelijke en politieke opvattingen hierover. Cultuureducatie in het onderwijs is speerpunt in het cultuurbeleid van de rijksoverheid, vastgelegd in het programma "Cultuureducatie met kwaliteit" (CMK). Nieuwe Nobelaer zet zich actief in voor het CMK traject.

Primaire prestatie-indicatoren

- *minimaal behoud aantal deelnemers kunstactiviteiten;*
- *aansluiting bij de behoefte/vraag;*
- *vertalen van de landelijke ontwikkelingen naar de Etten-Leurse situatie;*
- *aansluiten bij de rijksoverheidsontwikkelingen.*

Nieuwe Nobelaer

Vanuit Nieuwe Nobelaer wordt op velerlei wijze bijgedragen aan cultuuronderwijs. Zo worden individuele- en groepslessen aangeboden op het gebied van theater, dans, beeldend en muziek. Daarnaast bedient een klein team van consultants de scholen (begeleiding van leraar en leerling) en geven kunstvakdocenten les in de klas.

De belangstelling voor het aanbod binnen Nieuwe Nobelaer vertoonde in seizoen 2016-2017 een dalende lijn. Het totale aantal cursisten daalde van 876 naar 663. De daling is zichtbaar in alle genres.

Nieuwe Nobelaer anticipeert hierop door het aanbod kunsteducatie aan te passen en toe te snijden op de eisen en wensen van deze tijd en waar nodig deeltijdsontslag toe te passen in seizoen 2017-2018.

Daarnaast vertoont de dienstverlening op de scholen een stabiele lijn. De totale deelname aan alle activiteiten georganiseerd door Nieuwe Nobelaer, variërend van dans- en dramalessen op school, voorleeswedstrijden, zomerlezen, schoolmusicals, groepsbezoeken aan de bibliotheek, peutervoorlezen en cultuurdagen voor het onderwijs, bleef stabiel met 22.000 deelnemers in seizoen 2016-2017. Hieronder vallen ook de projecten/activiteiten die worden aangeboden binnen het cultuuraanbod via Koepel.

Sociaal culturele functie/hogtepunten

Enkele hogtepunten met betrekking tot cultuureducatie waren in 2016-2017 de previewavond en kerstspecial waar alle disciplines aan mee werkten en het cultuurweekend dat gratis toegankelijk was voor de bevolking van Etten-Leur en waar alle disciplines van Nieuwe Nobelaer zich presenteerden. Voorts is de samenwerking met de Herbergier, tehuis voor dementerende ouderen, een hogtepunt. Deze ouderen komen regelmatig tekenen en schilderen in Nieuwe Nobelaer onder begeleiding van onze docenten en krijgen via Nieuwe Nobelaer maandelijks een muzikaal programma voorgeschoteld.

Met veel plezier hebben wij het boekjaar 2016/2017 voldaan aan de gestelde prestatie indicatoren.

3.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2017

(vóór voorstel resultaatbestemming)

	30 juni 2017		30 juni 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
<i>Immateriële vaste activa</i>		111.726		115.276
<i>Materiële vaste activa</i>		157.942		208.671
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Vorraden handelsgoederen</i>		21.125		21.546
<i>Vorderingen</i>		350.939		176.891
<i>Liquide middelen</i>		458.852		1.097.076
		<u>1.100.584</u>		<u>1.619.460</u>

	<u>30 juni 2017</u>		<u>30 juni 2016</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
GROEPSVERMOGEN		1.012		-316.089
VOORZIENINGEN		21.000		-
LANGLOPENDE SCHULDEN		-		284.372
KORTLOPENDE SCHULDEN		1.078.572		1.651.177
		<u>1.100.584</u>		<u>1.619.460</u>

**3.2 GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING
 OVER DE PERIODE 1-7-2016 TOT EN MET 30-6-2017**

	<u>1-7-2016 / 30-6-2017</u>		<u>1-7-2015 / 30-6-2016</u>	
	€	€	€	€
Netto-omzet	1.274.612		1.255.409	
Inkoopwaarde van de omzet	<u>-754.005</u>		<u>-655.927</u>	
Brutowinst	520.607		599.482	
Overige bedrijfsopbrengsten	<u>3.361.289</u>		<u>3.354.528</u>	
Brutomarge		3.881.896		3.954.010
Lonen en salarissen	1.811.750		1.940.511	
Sociale lasten	277.833		330.684	
Pensioenlasten	184.846		145.235	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	96.228		-460.724	
Overige bedrijfskosten	<u>1.174.551</u>		<u>1.544.472</u>	
Som der bedrijfslasten		<u>3.545.208</u>		<u>3.500.178</u>
Bedrijfsresultaat		336.688		453.832
Financiële baten en lasten		<u>-19.587</u>		<u>-28.407</u>
Groepsresultaat na belastingen		<u><u>317.101</u></u>		<u><u>425.425</u></u>

3.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER DE PERIODE 1-7-2016 TOT EN MET 30-6-2017

	1-7-2016 / 30-6-2017		1-7-2015 / 30-6-2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		336.688		453.832
<i>Aanpassingen voor</i>				
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	96.228		293.115	
Dotatie voorzieningen	21.000		-	
		117.228		293.115
<i>Verandering in werkkapitaal</i>				
Mutatie voorraden en onderhanden werk	421		7.106	
Overige vorderingen	-174.048		40.843	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	-856.977		406.796	
		-1.030.604		454.745
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-576.688		1.201.692
Betaalde interest		-19.587		-28.407
Kasstroom uit operationele activiteiten		-596.275		1.173.285
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings immateriële vaste activa	-28.934		-43.891	
Investerings materiële vaste activa	-13.015		-	
Desinvesteringen materiële vaste activa	-		1.146.161	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-41.949		1.102.270
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden		-		-1.381.947
Mutatie geldmiddelen		-638.224		893.608
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		1.097.076		203.468
Mutaties in boekjaar		-638.224		893.608
Stand per eind boekjaar		458.852		1.097.076

3.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Algemene toelichting

De locatie van de feitelijke activiteiten

Stichting Nieuwe Nobelaer is feitelijk gevestigd op Anna van Berchemlaan 2, 4872 XE te Etten-Leur.

Continuïteit

Informatieverschaffing over continuïteit

Het voortbestaan van Stichting Nieuwe Nobelaer is voor een substantieel deel afhankelijk van de te ontvangen subsidie van de gemeente Etten-Leur. Dit subsidiebedrag is toegekend aan Stichting Nieuwe Nobelaer voor een periode van 4 jaar (2014-2018).

Ondanks het aanwezige negatieve eigen vermogen per 30 juni 2016 in de stichting is niet gebleken dat duurzame voortzetting van de stichting onmogelijk is, derhalve zijn de toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit. Stichting Nieuwe Nobelaer zal zorg moeten dragen dat de aangekondigde verlaging van de subsidie bij het betrekken van de nieuwbouw opgevangen wordt door besparing op kosten.

Consolidatie

Informatieverschaffing over consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de Stichting en haar groepsmaatschappijen per 30 juni 2017. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap in de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een 100% deelneming in Nieuwe Nobelaer B.V.

Nieuwe Nobelaer B.V. heeft 100% deelnemingen in:

- NN Horeca en Congres B.V. (Etten-Leur)
- NN OG B.V. (Etten-Leur)
- NN Popelucht B.V. (Etten-Leur)
- Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V. (Etten-Leur)

Groepsverhoudingen

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting Nieuwe Nobelaer is sinds 1 januari 2010 enig aandeelhouder van Nieuwe Nobelaer B.V. en was economisch eigenaar van de grond en het hoofdgebouw aan de Anna van Berchemlaan 2 te Etten-Leur tot 8 april 2016. Op 8 april 2016 heeft Stichting Nieuwe Nobelaer de grond en het hoofdgebouw verkocht aan Gemeente Etten-Leur.

Per 1 mei 2010 zijn door het bestuur van Stichting Nieuwe Nobelaer een 4-tal B.V.'s opgericht: NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V. en Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten

De primaire financiële instrumenten van de Stichting, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de Stichting of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van de Stichting is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van de Stichting zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het rente- en marktrisico.

Het beleid van de Stichting om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Het marktrisico voor de Stichting is minimaal.

Inzake het kredietrisico handelt de Stichting enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt de Stichting voortdurend haar vorderingen en hanteert zij een strikte aanmaningsprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor de Stichting minimaal. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de Stichting.

Inzake het liquiditeitsrisico is het risico voor de Stichting dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument fluctueren in omvang minimaal.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

Resultaten uit verkoop van immateriële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Resultaten uit verkoop van materiële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Voorraden

De voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs danwel de lagere opbrengstwaarde. De verkrijgingsprijs van de handelsgoederen wordt bepaald op grond van de first-in, first-outregel.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Lonen en salarissen

Alle medewerkers in loondienst bij de groep hebben een dienstverband bij Nieuwe Nobelaer B.V.

Binnen Nieuwe Nobelaer B.V. zijn 3 verschillende CAO's van toepassing: CAO Kunsteducatie, CAO Nederlandse Podia en CAO Openbare Bibliotheken.

De CAO Kunsteducatie is leading, dat wil zeggen dat iedere medewerker die vanuit zijn functie niet verplicht onder de CAO Openbare Bibliotheken of CAO Nederlandse Podia valt, automatisch onder de CAO Kunsteducatie valt. Dit geldt ook voor medewerkers die binnen hun dienstverband meerdere functies vervullen welke onder verschillende CAO's vallen.

Pensioenlasten

De pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

De medewerkers die werkzaam zijn bij Nieuwe Nobelaer zijn voor hun pensioen verzekerd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitzondering hierop vormen de medewerkers die vanuit hun functie onder de CAO Openbare Bibliotheken vallen, zij zijn vanuit die CAO verplicht verzekerd voor hun pensioen bij het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken.

De pensioenregelingen kwalificeren voor de jaarverslaggeving als Defined Contribution regelingen.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Overheidssubsidies

De gemeente Etten-Leur verstrekt aan Stichting Nieuwe Nobelaer een subsidie inzake de uitvoering van Diensten van Algemeen en Economisch Belang. In de subsidiebeschikking worden 4 kernfuncties aangewezen waarvoor de subsidie ter beschikking wordt gesteld. De subsidie is verantwoord onder de overige bedrijfsopbrengsten.

Alle activiteiten die door Stichting Nieuwe Nobelaer worden uitgevoerd in het kader van deze 4 kernfuncties zijn ondergebracht in de bedrijfsvoering van Nieuwe Nobelaer B.V.

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen over de winst of het verlies

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

In de jaarrekening van dochtervennootschappen wordt een belastinglast berekend op basis van het behaalde commerciële resultaat. De door dochtervennootschappen verschuldigde belasting wordt verrekend in rekening-courant met Stichting Nieuwe Nobelaer.

Uit voorzichtigheidsoverwegingen is het aanwezige compensabele verlies in het verleden niet tot waardering gebracht. Het compensabele verlies per 30 juni 2017 is circa € 450.000.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

3.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2017

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	Website / webshop €
Stand per 1 juli 2016	
Aanschaffingswaarde	143.364
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-28.088</u>
Boekwaarde per 1 juli 2016	<u>115.276</u>
<i>Mutaties</i>	
Investeringsen	28.934
Afschrijvingen	<u>-32.484</u>
Saldo mutaties	<u>-3.550</u>
Stand per 30 juni 2017	
Aanschaffingswaarde	172.298
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-60.572</u>
Boekwaarde per 30 juni 2017	<u>111.726</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20%</u>

De immateriële vaste activa betreft de inrichting van de website en de daaraan gekoppelde webshop. Middels de webshop kunnen bezoekers tickets bestellen voor theatervoorstellingen en cursisten zich aanmelden voor cursussen bij de Nieuwe Nobelaar.

Materiële vaste activa

	Inrichting en inventaris €
Stand per 1 juli 2016	
Aanschaffingswaarde	429.536
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-220.865</u>
Boekwaarde per 1 juli 2016	<u>208.671</u>
<i>Mutaties</i>	
Investerings	13.015
Afschrijvingen	<u>-63.744</u>
Saldo mutaties	<u>-50.729</u>
Stand per 30 juni 2017	
Aanschaffingswaarde	442.551
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-284.609</u>
Boekwaarde per 30 juni 2017	<u>157.942</u>
Afschrijvingspercentages	<u>10-20%</u>

Vlottende activa

	30-06-2017 €	30-06-2016 €
<i>Vorraden handelsgoederen</i>		
Food & beverage	17.109	13.073
VVV bonnen	3.025	5.973
VVV verkoopartikelen	<u>991</u>	<u>2.500</u>
	<u>21.125</u>	<u>21.546</u>
<i>Handelsdebiteuren</i>		
Handelsdebiteuren	160.458	68.977
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-22.211</u>	<u>-5.992</u>
	<u>138.247</u>	<u>62.985</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Omzetbelasting	<u>8.203</u>	<u>-</u>

	30-06-2017	30-06-2016
	€	€
Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	13.657	45.046
Vooruitbetaalde bedragen	168.283	68.860
Overige vorderingen en overlopende activa	4.276	-
	<u>186.216</u>	<u>113.906</u>

Liquide middelen

Kas	13.130	15.200
Bank	445.722	1.081.876
	<u>458.852</u>	<u>1.097.076</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Kredietfaciliteit

Met de Rabobank is een kredietfaciliteit overeengekomen met een maximum van € 100.000. Ten behoeve van het bankkrediet (waarvan per balansdatum geen gebruik wordt gemaakt) bij de Rabobank zijn geen zakelijke zekerheden gesteld.

Groepsvermogen

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de specificatie bij de enkelvoudige balans.

	30-06-2017	30-06-2016
	€	€
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>21.000</u>	<u>-</u>

Overige voorzieningen

Voorziening opleidingskosten kunsteducatie	<u>21.000</u>	<u>-</u>
--	---------------	----------

	1-7-2016 / 30-6-2017	1-7-2015 / 30-6-2016
	€	€

Voorziening opleidingskosten kunsteducatie

Stand per 1 juli	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	<u>21.000</u>	<u>-</u>
Stand per 30 juni	<u>21.000</u>	<u>-</u>

Betreft een voorziening in het kader van toekomstgericht opleiden van medewerkers kunsteducatie. Jaarlijks wordt een bijdrage per medewerker gestort die binnen 5 jaar aangewend dient te worden. Dit is vanuit de CAO een verplichte minimale jaarlijkse bijdrage per medewerker die door de werkgever betaald dient te worden.

Langlopende schulden***Hypothecaire lening Gemeente Etten-Leur***

	1-7-2016 / 30-6-2017	1-7-2015 / 30-6-2016
	€	€
Restant hoofdsom per balansdatum	284.372	426.558
Aflossingsverplichting per balansdatum	-284.372	-142.186
Langlopend deel per balansdatum	-	284.372

De rente van bovenstaande leningen variëren van 4,3% tot 9%. De lening is in oktober 2017 volledig afgelost.

	30-06-2017	30-06-2016
	€	€
Kortlopende schulden		
Aflossingsverplichting	284.372	142.186
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	251.892	274.187
Belastingen en premies sociale verzekeringen	45.714	229.173
Schulden ter zake van pensioenen	-	11.020
Overige schulden en overlopende passiva	496.594	994.611
	<u>1.078.572</u>	<u>1.651.177</u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	-	73.552
Loonheffing	45.714	155.621
	<u>45.714</u>	<u>229.173</u>

Schulden ter zake van pensioenen

Overige schulden ter zake van pensioenen	-	11.020
--	---	--------

Overige schulden en overlopende passiva

Overige nog te betalen bedragen	142.225	104.248
Kaartverkoop webshop	143.016	100.404
Overige vooruitontvangen bedragen	114.656	151.639
Nog te betalen lonen en salarissen	89.325	66.150
Rentelasten langlopende schulden	7.372	12.215
Subsidie gemeente Etten-Leur	-	559.955
	<u>496.594</u>	<u>994.611</u>

In april 2016 zijn twee termijnen subsidie vooruitbetaald. Het betreft de termijnen november en december 2016. Derhalve stond op de balans per 30 juni 2016 een schuld opgenomen aan de Gemeente Etten-Leur.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Huurverplichting

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een huurverplichting voor het boekjaar 2017/2018 ad € 128.000 inzake de huur van het bedrijfspand.

Pensioenverplichting

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een jaarlijkse verplichting jegens een pensioenverzekeraar van circa € 5.500 inzake de jaarlijkse beheerkosten.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Tussen de vennootschap Nieuwe Nobelaer B.V., NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V en Culturele Projecten en Amateurlunsten Etten-Leur B.V. bestaat een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke vennootschap zelfstandig belastingplichtig is.

Voor de vennootschappen welke deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de omzetbelasting die door de fiscale eenheid is verschuldigd.

Fiscale eenheid vennootschapsbelasting

Tussen de vennootschap Nieuwe Nobelaer B.V., NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V en Culturele Projecten en Amateurlunsten Etten-Leur B.V. bestaat een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke vennootschap zelfstandig belastingplichtig is.

Voor de vennootschappen welke deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de vennootschapsbelasting die door de fiscale eenheid is verschuldigd.

Verbonden partijen

Van de Gemeente Etten-Leur ontvangt Stichting Nieuwe Nobelaer subsidie. In het najaar 2017 is de aanvraag voor subsidie, voor de periode 2018-2022, ingediend. Deze aanvraag betreft handhaving van het bedrag aan subsidie (€ 3,3 miljoen). De subsidie zal, indien het nieuwe pand betrokken wordt, verlaagd worden met € 0,3 miljoen. Verder is met de Gemeente Etten-Leur afgesproken dat de leningen van de Gemeente in oktober 2017 afgelost zullen worden.

Gebeurtenissen na Balansdatum

Voor een beschrijving van de gebeurtenissen na balansdatum wordt verwezen naar het bestuursverslag.

3.6

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER DE PERIODE 1-7-2016 TOT EN MET 30-6-2017

	1-7-2016 / 30-6-2017 €	1-7-2015 / 30-6-2016 €
Netto-omzet		
Omzet Horeca	523.195	590.634
Omzet Kunsteducatie, kunstactiviteiten en account onderwijs	325.097	322.607
Omzet Theater	254.690	202.676
Omzet Bibliotheek en speel-o-theek	130.587	137.830
Omzet overige	41.043	1.662
	<u>1.274.612</u>	<u>1.255.409</u>
Overige bedrijfsopbrengsten		
Subsidie Gemeente Etten-Leur	3.306.478	3.306.478
Overige subsidies	22.160	17.592
Huuropbrengsten	19.998	16.668
Sponsorbijdragen	12.653	13.790
	<u>3.361.289</u>	<u>3.354.528</u>

Bezoldiging

Bezoldiging bestuurder

Bezoldiging bestuurder is conform artikel 2:383 lid 1 BW, in dit rapport inzake de jaarrekening 2016/2017 niet toegelicht. De bezoldiging van de bestuurder valt binnen de WNT-normen.

Bezoldiging leden Raad van Toezicht

Zij ontvangen voor hun dienstverlening jaarlijks een vergoeding in natura, waarvan de maximale waarde is gebaseerd op het maximale fiscaal toegestane bedrag inzake vergoedingen aan vrijwilligers. Er zijn geen leningen verstrekt aan bestuurs- en directieleden c.q. leden van de Raad van Toezicht

Gemiddeld aantal werknemers

Het aantal personeelsleden per balansdatum bedroeg 38,2 omgerekend naar fulltime equivalenten (voorgaand boekjaar: 39,0). Het aantal personeelsleden is berekend op basis van werkelijke sv-dagen en niet van feitelijke personen.

	1-7-2016 / 30-6-2017	1-7-2015 / 30-6-2016
	€	€
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	32.484	26.430
Afschrijvingen materiële vaste activa	63.744	-487.154
	<u>96.228</u>	<u>-460.724</u>

Begrepen in de afschrijvingen vorig boekjaar was de boekwinst op de verkoop van het pand.

Overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten	281.460	559.053
Huisvestingskosten	521.694	430.978
Verkoopkosten	141.894	143.136
Autokosten	4.415	3.678
Kantoorkosten	152.680	141.831
Algemene kosten	72.408	265.796
	<u>1.174.551</u>	<u>1.544.472</u>

Gedurende het boekjaar 2015-2016 heeft een reorganisatie plaatsgevonden. De totale kosten ad € 337.000 zijn onder de overige personeelskosten verantwoord.

Financiële baten en lasten

Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-19.587</u>	<u>-28.407</u>
------------------------------------	----------------	----------------

4.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 30 JUNI 2017

(vóór voorstel resultaatbestemming)

	30 juni 2017		30 juni 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
<i>Financiële vaste activa</i>		1.012		-316.089
		<u>1.012</u>		<u>-316.089</u>

	30 juni 2017		30 juni 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Stichtingskapitaal	-		-	
Overige reserve	-316.089		-316.089	
Resultaat boekjaar	317.101		-	
		1.012		-316.089
		<u>1.012</u>		<u>-316.089</u>

**4.2 ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING
OVER DE PERIODE 1-7-2016 TOT EN MET 30-6-2017**

	<u>1-7-2016 / 30-6-2017</u>		<u>1-7-2015 / 30-6-2016</u>	
	€	€	€	€
Bedrijfsresultaat		-		-
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen		<u>317.101</u>		<u>425.425</u>
Resultaat na belastingen		<u><u>317.101</u></u>		<u><u>425.425</u></u>

4.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Stichting Nieuwe Nobelaer in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Stichting Nieuwe Nobelaer wordt toegerekend.

4.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 30 JUNI 2017

Vaste activa

	<u>30-06-2017</u>	<u>30-06-2016</u>
	€	€
Financiële vaste activa		
Deelneming in groepsmaatschappijen	<u>1.012</u>	<u>-316.089</u>
<i>Deelneming in groepsmaatschappijen</i>		
Nieuwe Nobelaer B.V.	<u>1.012</u>	<u>-316.089</u>

Betreft een 100% deelneming van Stichting Nieuwe Nobelaer. Statutair gevestigd te Etten-Leur.

Deelneming in groepsmaatschappijen

	Nieuwe Nobelaer B.V.
	€
Boekwaarde per 1 juli 2016	-316.089
Resultaat	<u>317.101</u>
Boekwaarde per 30 juni 2017	<u>1.012</u>

Eigen vermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Stichtingskap itaal	Overige re- serve	Resultaat boekjaar	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 juli 2016	-	-316.089	-	-316.089
Resultaat boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>317.101</u>	<u>317.101</u>
Stand per 30 juni 2017	<u>-</u>	<u>-316.089</u>	<u>317.101</u>	<u>1.012</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Voorstel resultaatverwerking

De leiding van Stichting Nieuwe Nobelaer stelt voor het resultaat de volgende bestemming te geven:

Het resultaat over 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 ad € 317.101 wordt geheel toegevoegd aan de overige reserves.

Dit voorstel dient nog te worden vastgesteld en is derhalve nog niet verwerkt in de jaarrekening 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 van Stichting Nieuwe Nobelaer.

4.5

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER DE PERIODE 1-7-2016 TOT EN MET 30-6-2017

Gemiddeld aantal werknemers

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft geen personeel in dienst.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

	1-7-2016 / 30-6-2017 €	1-7-2015 / 30-6-2016 €
Resultaat deelneming Nieuwe Nobelaer B.V.	<u>317.101</u>	<u>425.425</u>

Etten-Leur, 16 november 2017

Stichting Nieuwe Nobelaer

Het Bestuur:

H.W.G. Vliegenthart

5. OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming

In overeenstemming met de statuten zal het resultaat worden toegevoegd aan de overige reserves.

Code Cultural Governance

Stichting Nieuwe Nobelaer onderschrijft de Code Cultural Governance. De Stichting voldoet aan de Principes en Best Practices-bepalingen conform het bestuur + directiemodel, welke zijn verankerd in de statuten van de stichting.

In het bestuur-directiestatuut zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de bestuurders en de Raad van Toezicht vastgelegd.

- Accountancy
- Audit & Assurance
- Tax
- Corporate Finance

Stichting Nieuwe Nobelaer
T.a.v. mevrouw H.W.G. Vliegthart
en de Raad van Toezicht
Anna van Berchemlaan 2
4872 XE ETTEN-LEUR

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar eindigend op 30 juni 2017 van Stichting Nieuwe Nobelaer te Etten-Leur gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nieuwe Nobelaer per 30 juni 2017 en van het resultaat over de periode 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 30 juni 2017;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nieuwe Nobelaer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

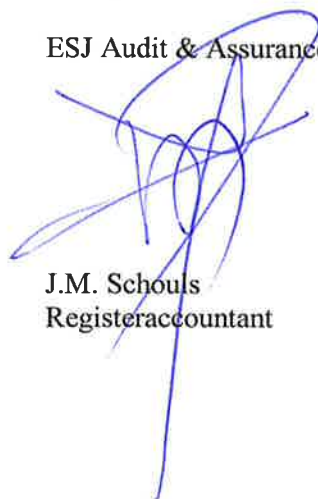
- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 16 november 2017

ESJ Audit & Assurance B.V.

J.M. Schouls
Registeraccountant